

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Odlikovanje. — Razglas glede vpeljave poskuševalnega sajenja krompirja leta 1912. — Pozor kmetovavci. — Zvišanje žetve, pocenitev dela. — Iz poročila o delovanju Zveze muredolskih živinorejskih zadrug. — O sajenju in rentabilnosti sladkorne pese s posebnim ozirom na Spodnje Štajersko. — Nekaj iz našega ljudskega štetja. — Zborovanja podružnic. — Uradno. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznaniila.

Odlikovanje.

Njegovo c. in k. apostolsko Veličanstvo je z najvišjim odlokom odlikovalo dva člana osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe štajerske in sicer gospoda I. podpredsednika Henrika vitezja pl. Plessinga z redom železne krone III. reda in Richarda Klammerja s Franc Jožefovim redom.

Vest o požrtvovalnem in neumormen delu obeh, zlasti pa za kmetijski napredek, je prišla celo pred najvišje mesto; pl. Plessing je znan kot vzor umnega gospodarja; uspehe njegovega požrtvovalnega dela vživa cela kronovina štajerska. R. Klammer je poznan kot najdelavnejši član osrednjega odbora ter tudi kot neustrašen zagovornik koristi spodnještajerskih kmetovavcev. Iskrene čestitke obema!

Razglas

glede vpeljave preskuševalnega sajenja krompirja leta 1912.

Vsled poročila in predloga odseka za rastlinarstvo je osrednji odbor v seji dne 10. januarja 1911 sklenil leta 1912 po vseh delih Štajerske za preskušnjo saditi razne vrste krompirja, da se enotno dožene, katera izmed raznih vrst je za dotični kraj najprikladnejša glede dobrote in množine.

V ta namen je želeli, da se priglase iz vsake podružnice zanimanci, da se koliko mogoče na raznovrstnih krajih poskusijo razne vrste in da se na tak način dobi pregled, katera vrsta je najbolj priporočljiva za posamezne kraje.

Gospodarji in kmetovavci, ki hočejo v tem slučaju sodelovati, naj se prigrasijo pri svojem podružničnem načelnstvu, katero naj vsaj do 15. oktobra t. l. naznani njih naslove osrednjemu odboru s poročilom o njih krajevnih razmerah, da se more določiti, kako razdeliti posamezne poskusne vrste.

V Gradcu, 20. februarja 1911.

Attems I. r.,

Juvan I. r.,

predsednik.

glavni tajnik.

Pozor kmetovavci!

Pazite, da ne podcenjujete svojih krmilnih zalog pri prodaji.

Piše glavni tajnik Juvan.

Četudi leto 1910 radi neugodnega vremena ni dalo bogsigave kako dobre krme, tak je bila nje množina vendar le toliko, da je morala v tem oziru zadovoljiti vsakega in je ostalo radi nastalega pomanjkanja živine v prejšnjih letih precej krme za leto 1910/1911.

K tem zalogam se je pridružila še izvenredno bogata senska košnja v letošnji spomladi in se je nadati še tudi bogate košnje pri otavi. Za to je razmerje krmilnih zalog v primeri s številom glav goveje živine naših kmetovavcev neugodno;

na eni strani primanjkuje našim gospodarjem potreben denar za nadomestilni nakup živine, na drugi strani pa se živina večkrat ne dobi niti za drag denar; torej je prav lahko umevno, da bi naši gospodarji začeli pod ceno prodajati pridelke svojih senožet, zoper kar nujno svarimo na tem mestu.

Po poročilih naših strokovnjakov in funkcionarjev družbinih se je opazala na mnogih krajih zadrega radi pomanjkanja prostorov za seno, ker se je po nekod moglo le deloma spraviti v običajne prostore v kozolcih ali na hlevih pod streho.

Nič ni torej verjetnejšega, nego da se začne radi preobilne košnje vrednost sena podcenjevati.

Že danes se slišijo vesti, da so se sklenile kupne, oziroma prodajne pogodbe za seno po 2 K za metrski cent. Razlagati se da ta pojav iz splošnega pomanjkanja denarja naših kmetovavcev; zadnja leta gospodarstva niso prinesla nobenega dobička, po nekod niso prinesla niti toliko, da bi se pokrili opravični stroški; treba je bilo narediti dolgove, ki bi se sedaj naj pokrivali s prodajo sena po 2 K. Dokaz za to daje dejstvo, da so bili rezervni zakladi Zveze kmetijskih zadrug lani skoro popolnoma izčrpani. Druga okolščina, ki tudi povzroča prodajo pridelkov pod ceno z ozirom na pridelovalne stroške, leži v dejstvu, da še se velik del gospodarjev brani izrabljati svoj osebni kredit pri domačih denarnih zavodih; za to pa rajši proda svoje pridelke četudi z izgubo, samo da plača upnika, oziroma dobi sredstev za opravilne stroške. Prej ali slej pa se bo pojavila tudi pri tem početju očividna škoda. Da se še nadaljnja prodaja ljudskega premoženja na dosednji način prepreči, je nujno treba nekaj ukreniti, da se bo deloma s pomočjo kmetovavcev samih, deloma tudi s pomočjo javnih faktorjev našel način, ki bo omogočil, da bi naši gospodarji svojih pridelkov v sili ne prodajali po nižji ceni nego jih je stalo njih pridelovanje.

V prvi vrsti je potrebno, da naši gospodarji z ozirom na pričeto akcijo c. k. kmetijske družbe in Zveze kmetijskih zadrug prekinejo s prodajo sena vsaj nekoliko časa na celi črti. Kajti skušnja, da cene padajo daleč pod pridelovalne stroške, če je veliko ponudb in malo kupcev, je že zelo stara. Že ta okolnost sama kot taka bi imela posledico, da bi dosedanje sramotne cene, katere plačujejo trgovci, zginile in napravile mesto poštenjšim.

Da se pa to omogoči, je c. k. kmetijska družba v sporazumljenju z Zvezo kmetijskih zadrug zapričela akcijo, kojo bo vlada morala vpoštevati in ki bo gospodarjem omogočala, da se ne bo treba izročati trgovcem s senom na milost in nemilost.

Obenem s to objavo c. k. kmetijske družbe se je prijala vlada s prošnjo, da dá kmetovavcem večje število stiskalnic za seno na razpolago, vsaj za vsak okraj po eno, katere se bodo kmetovavci proti nizki pristojbini za posojilo mogli posluževati. Na ta način se bo kmetovavcem omogočilo svoje zaloge v krmi storiti sposobne za daljši transport in se bo na ta način lahko računalo tudi s tistimi avstrijskimi in izvenavstrijskimi

trgi, kjer košnje niso bilo tako bogate kakor pri nas in kjer morajo dobro računati, kako si obdržati živino. Iz poročil o žetvah in košnjah kakor tudi po lastnem opazovanju naših strokovnjakov, ki so imeli priliko priti v severno-avstrijske pokrajine in v Nemčijo, je vladala po omenjenih krajih precejšnja suša in traja še dalje, tako da bo pomanjkanje krme tam zelo občutljivo.

Kakor trgovci za svoj prid, tako bo c. k. kmetijska družba v prid svojih članov stopila v zvezo s tamošnjimi gospodarskimi sloji ter naznanila, da ima toliko in toliko dobrega sena za primerno ceno na razpolago, cena, ki pa bo na vsak način poštenjša nego ona, ki nam jo ponujajo danes oderuški prekupci.

V to svrhu bo c. k. kmetijska družba mero-dajne sloje omenjenih krajev opozorila tudi na naše zaloge v senu pri nakupu iz tujine za ondotne kraje; Zveza kmetijskih zadrug se bo povabila, da vloži primerne ponudbe. Tudi kraljevsko ministrstvo za poljedelstvo v Berlinu se bo opozorilo na to priliko s prošnjo, da v slučaju potrebe, skrbeti za uvoz krme iz tujine, naj vpoštevata tudi ugodne razmere na Štajerskem in da opozori v tem smislu gospodarske komore v svojem področju. Storilo se bo vse, da se omogoči prodaja sena v tujini in da se prekupcem s senom onemogoči odiranje kmetov v sili; le takrat lahko pridejo ti ljudje zopet v poštev, če bodo ponujali poštenjše cene.

Razen tega pa še govore zoper predčasno prodajo sena tudi drugi razlogi. Skoro vsako leto ima vlada posla in truda skrbeti za posamezne pokrajine radi pomanjkanja krme v tem ali drugem kraju in mora v ta namen žrtvovati v lajšanje bede v tem oziru strahovite vsote denarja. Sedaj pa, ko imamo bogato letino v krmi in smo preskrbljeni s precejšnjimi rezervami, se nudi vladi prilika za prihodnje leta pripraviti zaloge in lahko na ta način vpliva blagodejno za našega kmeta pri prodaji na ceno sena.

C. k. kmetijska družba ni prezrla vlado opozoriti na to in ji priporočiti, da dá kupiti stisnjeno seno po Zvezi kmetijskih zadrug štajerskih, ga spraviti v večih skupnih kozolcih in ga potemporabiti ali za vojaške potrebe ali pa imeti pripravljeno za druga suha leta.

S tem, da dá vlada zadostno število stiskalnic na razpolago, se omogoči kmetovavcem spraviti seno v tisto obliko, v kateri se da lahko spraviti v zadostni množini v kozolce, v kateri se lahko prevaža in v kateri se tudi od vojaške oblasti najrajši vzame, ker potrebuje mnogo manj prostora.

Obveščamo pa naše p. n. kmetovavce na to akcijo radi tega, da pravočasno, predno so prodali še svojo zalogo sena, dobijo neko oporo napram izrabljajočim prekupcem v dosego poštenjših cen.

Zato pa pozor kmetovavci! Ne pre-naglite se s prodajo sena po takih cenah.

Zvišanje žetve, pocenitev dela.

(Po Goričanu v „Landw. Mitteilungen“, poslovenil — e.)

Zemlja ne daje poljedelcu nikake gotove in enakomerne mesečne plače, kakor jo imajo uradniki in drugi uslužbenci. Dohodki so odvisni največ od letnika, od vremena in pravtako, če ne še več od osebne zmožnosti gospodarja. Vse polno imamo vzgledov, kako je od dveh sosedov, ki sta bila skraja v enakih razmerah, eden bogatel, drugi padal vedno nižje in nazadnje dogospodaril.

Vsak človek ima svoje posebne lastnosti. Dobro mu donajajo srečo, slabe ga vodijo v nesrečo in ubožstvo. Kar se tiče nas poljedelcev, bi bilo najboljšje, če bi imel vsakdo pri teh slabih časih in še slabši prihodnosti veliko dobrih pa nobenih ali le kar mogoče malo slabih lastnosti, navad in potreb.

Vsak kmet naj ima pred vsem veselje in razumevanje do svojega poklica, do gospodarskega napredka. Z neupogljivo voljo in s trdno vztrajnostjo naj stremi le po enem smotru: da doseže popolno neodvisnost in samostojnost, t. j. premoženje.

Delavnost, zmernost, štedljivost, ukaželjnost, red, skrbno, zavedno izogibanje vseh nepotrebnih potov, n. pr. k sodiščem, na sejme ali druga pota, prinašajo srečo in premoženje družini celo v slabih letih. Vse drugo pa vodi vsako gospodarstvo tudi pri redno dobrih letinah do gotovega poloma.

Vsakdo, ki med letom več izda kakor zasluzi ali pa dobi pri gospodarstvu, gmotno nazaduje — doplačuje. Da pa pokrijejo ta primanjkljaj, pa napravljajo mnogi naši poljedelci tako kakor država, t. j. vsako leto novih dolgov k starim. Kam se pride na ta način scasoma, je že marsikdo doživel.

Kmet, ki si dalj časa pomaga na ta način, je zgrešil svoj poklic, je za tega nesposoben. Ta recept ni za nikogar, najmanj pa za poljedelca. Letnega primanjkljaja ne smemo kriti s posojilom, ampak s tem, da zmanjšamo izdatke ali povečamo dohodke, najboljše pa je z obojim naenkrat.

Kaj pa stane kmeta med letom največ? Čisto gotovo delo in to tudi tistega, ki opravlja vse delo s svojo družino. Če ne bi delal s svojci doma, bi ti drugje zaslužili toliko in toliko.

S prepričanjem, da povzroča delo poljedelcu največje izdatke, pa prihaja misel: Kako naj vendar napravim, da mi prinaša opravljeno delo več dobička? Vsak posel, vsak delavec stremi po tem, da zasluži z istim naporom ali pa še z manjšim več. Kmetu pa prinaša obdelovanje zemlje leto za letom manj, in zato mu gre vedno slabše in trše.

Zakaj pa prinaša kmetu njegovo delo vedno manj? Zato ker obdeluje mnogo njiv, ki so slabe in imajo malo redilnih snovi, tako da dohodek niti ne krije stroškov, ki jih ima z obdelovanjem. Da bi pa poplačale take njive še lastne davke, obresti in druge izdatke, in dale še kak prebitek, na to pa ni niti misliti.

Zakaj pa dajo nekatere njive tako malo? Zemljo, ki jo obdelujemo danes, so obdelovali naši predniki že mnoga stoletja pred nami. Vedno so njivam več vzeli, kakor so jim dali z gnojenjem. Mnogo kmetov še dela danes pravtako. Rastline pa se ne morejo razviti iz nič, ampak rabijo in porabijo redilne snovi. Ker pa posrkavajo rastline teh snovi leto za letom več, kakor smo jih dali zemlji v obliki gnojja, je gotovo, da jih že v mnogih zemljah občutno primanjkuje. Na njivah, travnikih, z eno besedo, kjer ne uspevajo kulturne rastline, vlada lakota, primanjkuje redilnih snovi. Rastline so lačne, zato ne morejo rasti.

Pridobivanje žita in drugih sadežev se spleča dandanes le na prav dobro gnojenih njivah. Zato moramo pred vsem izboljšati te ter jih preskrbeti z zadostnimi redilnimi snovmi. Kako pa to napravimo z malimi stroški? Ali naj nakupi kmet množino umetnih gnojil? Umeten gnoj ni slab, pač pa drag. Če si vzame n. pr. kmet na posodo denar za nakup umetnih gnojil, dobi res v jeseni s pridelkom denar povrnen z obrestmi in še s prebitkom? To je odvisno od tega, kako računi. Če kupi n. pr. kmet 5 stotov Tomaževih žlindre in 150 kg kalijeve soli za 55 K. S tem pognoji hektar travnika. Tukaj dobi 20 metrskih

stotov več sena in otave. Če računimo metrski stot 5 K, je to 100 K, torej dobička 45 K. Če tako računimo, je dobiček prav lep. Samo škoda je, da ne odgovarja račun resnici. Poljedelci gnoje svoje travnike poprečno ne zato, da prodajajo krmo, ampak da jo imajo doma za živino. Zato se moramo vprašati, kako drago plača rečimo par volov metrski stot sena? Napravimo si mal primer:

Poprečno se zasluži pri paru volov na leto 200 K; včasih več, včasih tudi manj. Par 10 metrskih stotov težkih volov porabi na dan 30 kg sena, na leto okroglo 110 stotov. Voli plačajo potemtakem v tem slučaju 110 stotov sena za 200 K, ali za en stot 1.8 K, za 20 stotov 36 K. Če tako računimo, pa dobimo, da seno ni dalo dobička 45 K, ampak je še 10 K izgube. S tem hočemo le dokazati, da so fabrikantje umetnih gnojil v svojem poslu prebrisanejši kakor mi v svojem. Cene so tako visoke, da ostane ves ali vsaj največji dobiček njim samim.

Vendar pa se uporaba umetnega gnojja toplo priporoča v posebnih slučajih. Na travnikih, ki smo jih polili z gnojnico, se izplača pridelek umetnega gnojja 4 metrskih stotov Tomaževih žlindre v jeseni ali 4 metrske stote superfosfata v spomladi prav dobro. Vsaka rastlina potrebuje za hrano pred vsem dušika, kalija in fosforove kisline. Prvo dvoje je v gnojnici, tretje pa dá umetno gnojilo. Nadalje dobimo izvrstne uspehe pri gnojenju deteljnih njiv. Polovica dodatka umetnega gnojila Tomaževih žlindre se že podorje, da pride v globlje zemeljske plasti in je tamkaj na razpolago koreninam; druga polovica, fosforova kislina in kali, pa se potrosi navadno v jeseni povrhu. Detelja ima to izvrstno lastnost, da dobiva dušik, to neprecenljivo redilno snov, brezplačno iz zraka. Obe drugi ji damo z umetnim gnojilom.

Rdeča detelja zapuša v svojih ostankih na njivi na hektar do 214 kg dušika, ki pride prav poznejšim rastlinam. Zato tako izvrstno uspeva vse za deteljo. Umetno gnojenje deteljišč se že izplača tudi z večjim dobitkom krme. Fosforove kisline, te najmenitnejše in najpotrebnejše snovi za tvoritev semena, ne porabi detelja popolnoma, ampak je ostane še veliko neporabljene v zemlji. Njeno delovanje se pokaže šele potem, če smo sejali za deteljo zrnate rastline. Pšenica, ječmen, rž i. t. d. so v zrnu mnogo lepši, večji in težji in dajo pri mlati veliko več.

Predvsem pa vendar že enkrat začnimo s tem, da z doma pridelanim gnojem boljše ravnamo in ga boljše upotrebimo. Predvsem pa jenajmo že zapravljati in nepazljivo izgubljati drage rastlinske redilne snovi, ki so v hlevskem gnoju in gnojnici. Stotisoči kron se tako vsako leto izgubljajo in niso nikomur v korist.

Mnogo poljedelcev zvozi že štiri do dvanajst tednov prej, ko začne pripravljati zemljo za setev, gnoj na njivo v malih kupčkih. Kako veliko škodo si s tem napravljajo, naj pokaže tale primer: Kmet zvozi 30 vozov gnojja po 10 metrskih stotov na njivo ter ga razdeli na male kupčke, namesto da bi napravil na njivi en sam velik kup in ga pokril s prstjo. S tem, da mu spomladi še enkrat nakladati in voziti na njivo, si prihrani za voznino na dan 15 K in dva dni narja pa 2.50 K na dan = 5 K, skupaj 20 K. Kolika pa je škoda? Veter in solnce sta kupčke tako izsušila, da je izginil skoro ves dušik, ta najdražja vseh redilnih snovi, ter se tako izgubil. Škode 100 K. Dež in sneg sta kupčke tako izsesala, da so mesta pod njimi preveč, druga pa premalo pognojena. Škode 50 K. Skupaj 150 K, če na malo računimo. Z drugimi besedami: Ker se je izvozil hlevski gnoj v male kupčke, namestu na en sam velik kup, si je prihranil poljedelec s tem 15 K za poznejše delo, žel pa bo zato tega, kar je posejal, za 150 K manj. Slabe posledice takega gnojenja pa se čutijo še tudi v drugem, tretjem in četrtem letu. Na tak način se zapravlja doma pripravljani gnoj. Poleg tega pa še tuj poljedelec, ki popotuje skoz kraj, kjer se tako dela, slabo sodi o tukajšnjih poljedelcih.

Ne puščajmo vendar še naprej, da nam odteka gnojnica na cesto ali na sosedovo posestvo! Gnojnica, ki nam jo pripravi odrastla živina, je vredna na leto svojih 30 do 40 K. Za koliko kron pa se nam izgubi gnojnice, za toliko kron manj nam zraste na poljih in travnikih, ali pa za toliko kron mora dokupovati

umetnih gnojil. Časi pa so veliko preslabi, da bi smel kmet tako zapravljivo ravnati s snovmi, ki pomenijo v trgovini neštete milijone, ter bi jih smel pročitati metati! Ta opomin je že tako star in se je že ponavljal v tolikih oblikah, da bi res že bil čas, da bi se vpošteval!

Na tej njivi se nažanje 10 metrskih stotov pšenice. Na drugi ravno poleg pa 20 stotov. Na prvi je dohodka 200 K, na drugi 400 K. Delo pa, ki pride danes vsakemu kmetu enako drago, je na obeh njivah isto. Davke in obresti je plačati od obeh njiv.

Zakaj pa nažanje na prvi njivi le 10 metrskih stotov? Zato, ker manjka tamkaj redilnih snovi. Rastline morajo stradati, in zato se ne morejo razvijati polno in krepko. Prav tako je pri vsakem sadežu na njivi, v gorici, na travniku, kratko: vsepovsod.

Umetni gnoj brez hlevskega in brez gnojnice in brez skrbnega obdelovanja se ne izplača. Kar je dobra krma za rast in razvoj naše živine, to je gnoj za razvitek naših kulturnih rastlin.

Če njivi leto za letom več jemljemo, kakor ji vračamo, bo leto za letom bolj nerodovita. Poplačuje nam leto za letom naše delo in trud slabše. Dajmo ji prav toliko, kolikor ji vzamemo, pa nam dá vedno enako. Če pa ji vračamo z gnojem še več, kakor ji jemljemo redilnih snovi z žetvijo, tedaj, pa le tedaj jo izboljšujemo. S tem pa povišamo žetve in boljše poplačamo svoje delo.

Poljedelski napredek ni v prvi vrsti v nakupovanju umetnih gnojil, ampak v tem, da izboljšamo svoje hleve in gnojišča in da začnemo ravnati s hlevskim gnojem, da so vse rastlinske redilne snovi, ki smo jih pridelali doma, res rastlinam v prid.

Iz poročila o delovanju Zveze muredolskih živinorejskih zadrug.

Piše deželni živinozdravski nadzornik Raidel.

Zveza muredolskih živinorejskih zadrug, ki je pred štirimi leti začela s pospeševanjem in podpiranjem zadrugne živinoreje, je pravkar priobčila svoje zadnje, obširno delovno poročilo. To poročilo podaja toliko zanimivega in poučnega na polju živinoreje, da se mi zdi primerno, da ga v izvlečku podam in na ta način opozorim širše kroge na namen in ustroj te organizacije in poročam o uspehih zadrugnega dela na polju živinoreje.

Po tem poročilu je obsegala ta Zveza na koncu pretečenega poslovnega leta 1910/11 živinorejskih zadrug z 2145 članovi in sicer naslednje:

Knittelfeld . . .	s	397 članovi,
Judenburg . . .	z	244 "
Leoben	z	231 "
Rottenmann . . .	s	194 "
Oberzeiring . . .	s	189 "
Aflenz	s	180 "
Liezen	s	178 "
Mautern	s	169 "
St. Gallen	s	151 "
Mariazell	s	109 "
Obdach	s	103 "

Skupno z 2145 članovi.

V načelstvu in v odboru, ki sestoji iz 12 oseb, se niso dogodile nobene spremembe.

Glavni občni zbor se je vršil na dan pred običajnim vsakoletnim plemenskim sejmon v Judenburgu; na njem so bile pri Zvezi včlanjene zadrugne zastopane po 32 odposlancih; razen tega se je tega zborovanja, na katerem se je podalo delovno poročilo in so se izvolili člani načelstva in odbora, revizorji in razsodniki, udeležilo še mnogo gostov in zanimancev.

Denarno poslovanje Zveze je bilo zelo povoljno. Denarni promet je poskočil od 63.790 K v letu 1909 na 99.315 K v letu 1910. Skupnih dohodkov je bilo 53.418 K 94 v; med njimi je subvencija deželnega odbora štajerskega v znesku 37.110 K, ki se je porabila za premiranje združnih bikov, zvišanje doneskov za bikorejo (skupaj 21.000 K), poskušnje porabnosti (4783 K 14 v), ogledovanja in razstave plemenske živine, Zvezin

list, razstave in upravo. Razen tega je Zvezo z izdatnimi zneski podprlo več udeleženi okrajnih odborov, štajerska šparkasa in drugi dobrotniki. Izdatkov je bilo 45.892 K 36 v in sicer za upravo, premiranje bikov in bikorejo, nabavo inventarja, poskušnje porabnosti in ogledovanja živine i. t. d. Če primerjamo izdatke s prejemki, vidimo, da ima blagajniško poslovanje Zveze v letu 1910 7522 K 58 v prebitka.

Zvezine zadeve so se reševale in rešile v 6 odborovih sejah in eni seji načelstva. Veliki del vseh opravkov je oskrbel poslovodja gospod Fritz Schneider, ki se je preselil z Grabnerhofa, oziroma Mauterna k Sv. Michelu nad Ljubnim. Imenovani gospod je razen tega še zelo vneto

in obširno deloval kot zadružni inštruktor, a tudi izven okoliša in delokroga Zveze kot potovalni učitelj v živinorejskih stvareh. Razen tega je gospod Schneider še urejeval list Zveze, ki je izhajal v 2063 iztiskih.

Na plemenske sejme in sicer na spomladnjega v Judenburgu in jesenskega pri Sv. Michelu nad Ljubnim (Gor. Štaj.) so poslale živino več ali manj skoro vse Zvezine članice. Posebnih sprememb ni bilo, niti glede števila prignane živine (navadno vsakokrat kakih 250 glav), niti glede prodaje; prodalo se je navadno približno 25% živine, kar je še vedno mnogo premalo. Ravno tako je treba pibiti, da prihaja na te sejme še vedno premalo tujih kupcev. Največ živine kupi na teh

sejmih vedno štajerska dežela sama, v prvi vrsti pa je največji kupec c. k. štajerska kmetijska družba.

Cene živine so znašale približno poprečno 440 K za biko in 400 K za telice. Dosegle pa so se tudi zelo visoke cene 900 do 1000 K. V poročilu se opozarja na to, naj članice Zveze ugodno priliko za zamenjavo in dobavo izbornega plemenskega materiala rabijo v večji meri nego so jo doslej, da se na ta način glas in pomen teh ogledovanj vzdrži, utrdi in razširi.

Nato so pregledno navedeni zneski za posamezne nagrade in premije (na obeh sejmih se je v ta namen porabilo 2800 K), kakor tudi število in znesek premij po posameznih razredih, lastniki premirane živine in dobrotniki, ki so dali premije. Omenjeno je nadalje razveseljivo dejstvo, da je število živine, ki je godna in vredna za premiranje, od leta do leta večje (prej je bilo 60% prignane živine sposobne za premije, danes znaša to število že 72%) in da posvečajo živinorejci tudi dokazilu pokolenja, za katero se dajejo posebne dodatne premije, vedno več pozornosti. Takih premij se je 43 po 200 K dobilo. V Judenburgu je imelo 37%, pri Sv. Michelu pa 27% prignane živine dokazila o pokolenju.

Zadružni biki (skupno 94) so se premirali po posameznih zadrugah v mesecih septembru in oktobru, deloma obenem s splošnim vpisovanjem v matične knjige, deloma ob vpisovanju bikov.

Zneski premij so se posameznim zadrugam priznali po posebnem načinu presojanja, pri katerem se je poleg zunanje podobe vpošteval tudi čas porabe in sposobnost za skok. Kakovost (poprečno 68,9 točk) se označuje kot splošno zadovoljiva; biki nekaterih zadrug (Aflenz, Judenburg, Knittelfeld, Leoben, Oberzeiring) pa stoje visoko nad poprečjem. Poprečno je za vsakega bika izkazanih 40 skokov. Ker znaša čas porabe bikov pri Zvezi poprečno sedem mesecev, so skoro vsi biki še mlajši. Iz tega izhaja razmeroma malo število skokov. Premije se odmerijo po številu točk; leta 1909 je prišlo na vsako točko 175 v premije, leta 1910 pa že 286,42 v kar znaša napredek za 63%. Na ta način so se pridobili za bikorejo razmeroma večji



Krava živinorejske zadruge v Knittelfeldu, matična knjiga št. 341, 70 točk, skotila se leta 1902; leta 1908 je dala 2863 kg mleka, 1909: 2904 kg. 1910: 3134 kg s poprečno 4.05% masti (= 138,84 kg); lastnik veleposestnik Zeilinger v Knittelfeldu.

zneski in s tem se je odpravila zapreka, ki je vedno ovirala razvoj te panoge zadružništva. Do sedaj je bila odškodnina, ki jo je dobil bikorejec, tako mala, da se mu ni plačalo primerno krmljenje in gojenje bika, ampak da je imel pri tem še celo izgubo.

V posebnem poglavju se nato poroča o pozvedovanjih glede sposobnosti za mleko, s katerimi se je začelo 1. januarja 1910. Na koncu leta je bilo pod mlečno kontrolo skupno 52 obratov s 630 kravami. Na koncu leta 1910 pa je bilo za kontrolo v letu 1911 na novo prijavljenih 292 krav, tako da je bilo v začetku leta 1911 pod kontrolo 978 krav pri 57 posestnikih. V Oberzeiringu je bilo pod kontrolo 20 posestnikov z 274 kontrolnimi kravami, v Judenburgu 21 posestnikov s 429, v Knittelfeldu-Obdachu 16 posestnikov z 275 kravami. Natančno se je opazovalo krmljenje in zapisovala se je množina mleka, vsebina tolsče in živa teža krav. Za podlago teh računov so služile poskusne molže, ki so jih lastniki krav naredili vsak teden enkrat in tehtanje z Lindemannovo kontrolno registrirajočo tehtnico. Kontrolo (enkrat na mesec v vsakem hlevu) so izvrševali trije od Zveze nastavljeni kontrolni asistenti. Vsebinske tolsče se je, tudi enkrat na mesec, določila v laboratoriju kmetijske zimske šole v Judenburgu. Vpisovanje, račune in določanje žive teže so oskrbovali preskušenci sposobnosti in vsa števila so se vestno zabeležila. Na koncu leta so se vse knjige zbrale in zaključki sestavili v poslovodstvu Zveze, na kar je dobil vsak posestnik



2/3 do 1 leto stari bikci na planinskem pašniku Roßbachalpe. (Fotografična slika z dne 11. julija 1910) Živina in planina je posest veleposestnika Zeilingerja v Knittelfeldu.

podatke o vsaki kravi in celi staji nazaj. Podatkov te prve preskušnje Zveza ni priobčila in sicer z ozirom na to ne, ker so razne razmere, kakor slaba in nedovoljna prehrana vsled suše, nalezljivi katar na spolovilih in druge zmotnjave

zdravstvenih razmer v začetku kontrole zelo neugodno vplivale. Izdelal se je samo splošen izkaz in dal v 200 izvodih članom in zanimancem na razpolago.

Iz tega izkaza navajamo tukaj par podatkov:

a) Izkaz preskušenj sposobnosti za mleko.

Št. obrata	Poprečno je dala krava na leto									Poprečno je trajala			Krma in reja			
	na glavo	mleka		tolšče		surovega masla		žive teže		molža dni	doba brez mleka dni	dojenje (na- pajanje) telet dni	v poletju 1910			Opomba
		kg	kategorija hleva	%	kategorija hleva	kg	kategorija hleva	kg	kategorija hleva				doma glav	reja		
														glav	dni	
42	9	3155	1	4.19	10	144.88	2	578	2	321	44	napaja	9	—	—	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 Opazke k tem številkam išči spodaj!
1	17	2922	2	3.83	33	122.22	3	580	1	306	58	48	17	—	—	
37	2	2756	3	4.80	1	145.80	1	462	30	337	27	28	2	—	—	
50	8	2658	4	4.06	19	118.42	4	560	4	321	43	napaja	8	—	—	
23	10	2530	5	3.80	35	104.73	8	475	25	333	31	41	4	6	—	
14	4	2524	6	4.04	20	111.67	6	514	14	329	35	35	4	—	—	
45	16	2430	7	4.—	24	106.37	7	480	24	313	51	27	16	—	—	
48	7	2360	8	4.32	4	111.83	5	420	39	327	37	28	7	—	—	
54	18	2359	9	3.96	28	102.55	9	493	19	324	41	28	18	—	—	
53	8	2232	10	3.93	30	95.99	13	490	21	309	56	27	8	—	—	
43	41	2197	11	4.20	9	101.34	10	575	3	327	38	26	19	22	123	

Opombe: ¹ Krmljenje v poletju 1910: v hlevu in malo na paši; po zimi: kot glavna krma seno in otava, nekaj slame, kot dodatek parjenica, $\frac{3}{4}$ kg mešane moke ali $\frac{1}{4}$ kg ječmena. ² lahki bolezn. — ³ Krmljenje v poletju 1910: paša, avgusta in septembra, zvečer dodatek rdeče detelje; po zimi kot glavna krma seno in otava, kot dodatek marca in aprila približno $\frac{1}{2}$ kg ječmena novim dojnica, starim in suhim nekoliko slame; 1 tele zvrženo. — ⁴ Krmljenje v poletju 1910: v hlevu; po zimi kot glavna krma $\frac{3}{4}$ sena in otave, $\frac{1}{4}$ slame, kot dodatek okopavine kakih 7 kg na dan in glavo; obrat leta 1911 brez kontrole. — ⁵ Krmljenje v poletju 1910: v hlevu in nekoliko paše; po zimi $\frac{1}{2}$ sena in otave, deloma plesnjive, $\frac{1}{2}$ kratko rezane slame; kot dodatek parjenica; 2 bolezn. 1 telo zvrženo, obrat leta 1911 brez kontrole. — ⁶ Krmljenje v poletju 1910: na paši in v hlevu; po zimi kot glavna krma $\frac{2}{3}$ sena in otave, $\frac{1}{3}$ slame, kot dodatek parjenica in nekoliko zmešane melje. — ⁷ Krmljenje v poletju 1910: v hlevu, v poznem poletju seno; po zimi kot glavna krma $\frac{3}{4}$ sena in otave, $\frac{1}{4}$ slame; obrat leta 1911 brez kontrole. — ⁸ Krmljenje v poletju 1910: paša; po zimi kot glavna krma $\frac{3}{4}$ sena in otave, $\frac{1}{4}$ slame; dodatek nekoliko parjenice in rone približno 4 kg, novim dojnica $\frac{1}{2}$ kg mešane moke ali parjenega ječmena. 2 teleti zvrženi, 2 kravi zabodeni s trokarjem. — ⁹ Krmljenje v poletju 1910: v hlevu, deteljna trava, po zimi kot glavno krmo $\frac{3}{4}$ sena in otave, $\frac{1}{4}$ slame na dolgo, kot dodatek pri molži za nove dojnice približno 4 kg rone ali repice. Obrat leta 1911 brez kontrole. — ¹⁰ Krmljenje v poletju 1910: v hlevu in nekoliko na paši; po zimi: glavna krma $\frac{3}{4}$ sena in otave, $\frac{1}{4}$ slame; kot dodatek mešana moka in melasa na glavo in dan $\frac{1}{2}$ kg do 1 kg. 2 zaboda, 1 lahka bolezen. — ¹¹ Krmljenje v poletju 1910: paša; po zimi kot glavna krma $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ sena in otave, $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ slame, deloma na kratko, deloma na dolgo; kot dodatek parjenica. — ¹² Krmljenje v poletju 1910: paša; po zimi kot glavna krma seno in otava, $\frac{1}{2}$ slame; kot dodatek knittelfeldska melasa, 1 kg v januarju in februarju, 5 mesecev po 2 kg mešane moke in 5 kg rone. (V poletju so šle krave z novim dojivom v Knittelfeld). 3 teleta zvržena, 2 bolezn.

b) Primerjanje treh „najboljših“ in treh „najslabših“ molznih krav.

Živinorejska zadruga	Všteti so obrati s 6 in večimi zaključki									
	Število staj	3 najslabše krave so dale			Srednja živa teža	Število staj	3 najboljše krave so dale			Srednja živa t.ža
		mleka kg	% tolšče	suro- vega masla kg			mleka kg	% tolšče	suro- vega masla kg	
Oberzeiring	12	1272	4.20	58.04	501	12	2229	4.09	99.90	495
Judenburg	18	1168	4.20	52.79	500	18	2512	4.00	106.80	507
Knittelfeld	10	1604	4.20	73.12	513	10	2948	3.93	126.77	508
Poprečje	—	1309	4.20	59.45	504	—	2511	4.00	107.76	504
Poprečje treh najboljših in treh najslabših krav v 630 zaključkih										
	—	163	3.54	6.27	582	—	3807	3.95	163.17	576

c) 5 teh 6 krav je vpisanih v rodovno knjigo, in sicer prvih pet v vrsti od leve proti desni.

Ime krave	Rojena	Vpisana pod št.	Točk dobila	Teža l. 1910 v kg	Zadnje tele
Pölsa	2. 9. 99	73	77	570	1. 3. 10.
Schwalbe	5. 10. 99	310	71	570	4. 1. 10
Zeisl	10. 12. 00	122	77	605	30. 4. 10
Schlosser	1899	—	—	495	5. 7. 09
Glück	20. 9. 03	415	68	495	6. 11. 10
Zug	1904	319	71	605	10. 3. 10

Množina mleka teh 6 krav v letih (kg):

Ime krave	1905	1906	1907	1908	1909	1910		
						mleka v kg	tolšče v %	surov. masla v kg
Pölsa	2346	2488	2500	2062	2074	3585	3.86	150.57
Schwalbe	2448	1887	3300	2782	3285	4058	3.95	174.89
Zeisl	2373	2033	2320	2262	2820	3540	3.29	129.56
Schlosser	—	—	3090	3200	2865	2076	4.02	91.11
Glück	—	1755	1800	2620	2321	2630	4.90	142.02
Zug	—	—	—	(kupljena 1908)	3000	2965	3.22	102.88



Molzne krave iz reje gospoda Romana Neuperja, zadrúžnega načelnika in veleposestnika v Unterzeiringu. Fotografična slika z dne 12. julija 1910 popoldan. (Glej tabelo c) desno zgoraj!)

Po vseh tukaj navedenih podatkih iz raznih preskušenj se pač lahko reče, da je muredolska pasma dala več mleka ko se je pričakovalo in da se ji nikakor ne more odrekati dobra dojnost.

Če premislimo, da je vsa stvar nekaj precej novega, da stoje krave v kmetskih hlevih, kjer se navadno preveč ne krmijo in da se manj vredne, tu in tam bolehe in mlade krave niso izločile, da so se upoštevale tudi krave s prvim in drugim teletom in z manj ko 1600 kg mleka in če še pripomnimo, da ni izučeni kravarjev, potem so vsi ti podatki pač zelo zadovoljivi in nekateri med njimi dokazujejo naravnost, da se tudi med muredolsko pasmo nahajajo zelo dobre dojnice, ki v tej stvari ne zaostajajo mnogo za drugimi, pred vsem na mleko rejenimi pasmami in da te pasme v kakovosti mleka še celo prekašajo.

Te podatke pač lahko z mirno vestjo postavimo ob podatke drugih pasem. Brez vsakega dvoma pa je, da se bo dala dojnost muredolske pasme s primernimi plemenskimi in gospodarskimi uredbami še izdatno zvišati.

Naloga Zveze muredolskih živinorejskih zadrug in njenih članov pa bo, da bodo te preskušnje še razširili in nadaljevali, rezultate teh preskušenj za plemensko izbero primerno porabili, pri tem pa ne ravnali enostransko, ampak pazili na to, da ne zanemarijo tudi drugih

momentov, ki tvorijo vrednosti; na ta način bodo pasmi dali in ohranili zdravje in moč.

Če se bo to zgodilo, potem se bo murodolska pasma v doglednem času lahko primerjala tudi z ostalimi pasmami v Alpah, ki so zaradi mleka tako cenjene in priljubljene in bo vsled svojih dobrih lastnosti postala tako izborna planinsko govedo, da, bo poklicano in vredno zameniti razne tuje pasme, ki so danes na Štajerskem še tako priljubljene.

Ogledovanja za sprejem živali v rodovno knjigo so se v okrajih Knittelfeld, Obdach, Aflenzen, Mariazell in St. Gallen vršila na določenih mestih, ki so se obenem s pogoji za sprejem naznanila zadrujarjem v njihovem glasilu. Udeležba pa je bila slaba. V Knittelfeldu se je oglasilo samo 10% članov, v Obdachu 12%, v Aflenzen 13%, v Mariazell-St. Gallnu pa le 8%. Prignana živina pa je bila izborna. Le 14% prignanih krav je imelo najmanjše dovoljeno število točk, 34% pa jih je imelo nad 65.

S posebno pohvalo se omenja reja v okolišju Turnau—Stübmung, kjer ji je mnogo pomogla vztrajna raba dobrih zadružnih plemenskih bikov.

Poročilo ima potem podatke o izžrebanju dveh telic in raznih potrebsčin. Čisti dobiček v znesku 1240 K 22 v se je določil za nagrade dobrim kravarjem. Tudi so se sklenile natančnejše določbe, kako se naj te nagrade razdelijo. Končno se še omenjajo posvetovanja Zvezinega odbora glede vnovčevanja živine. Proračun za leto 1911 je lepo pregledno sestavljen in, nazadnje izreka Zveza vsem činiteljem, ki so njeno delo podpirali in ji pomagali, zaslužno zahvalo.

Iz tega poročila izhaja, da je Zveza murodolskih živinorejskih zadrug v svojem stremljenju, da bi murodolsko pleme povzdignila in koristi živinorejcev vsestransko in izdatno varovala, tudi to leto delovala z velikim uspehom.

Odredbe, sklenjene v dosego tega namena, svojega namena niso zgrešile; med posebno učinkovitimi moramo omeniti: premiranje zadružnih bikov, ogledovanje živine, nadzorovanje pisanja rodovnikov, pouk članov v živinorejskih stvareh, znanje in presojanje živine in nazadnje poskušnje in pozvedovanja o dojnosti plemena. Vse to je zanimanje živinorejcev za njihovo stroko budilo in vzdrževalo.

Posebe treba pozdraviti to, da je Zveza začela pozvedovati dojnost svojih krav, da bi tako pokazala svojim članom, na kaj morajo pri živinoreji gledati in da bi na drugi strani s številkami odgovorila na mnoga očitjanja in ugovore, ki se tu in tam še prepogosto slišijo.

Ta lepi napredek pa je v prvi vrsti sad izdatne gmotne podpore, ki jo Zveza dobiva od dežele. A v ne mali meri gre za to zahvala tudi umnemu prizadevanju načelstva in odbora Zveze, ki je znalo vse porabiti v korist murodolske živinoreje.

O sajenju in rentabiliteti sladkorne pese s posebnim ozirom na Spodnje Štajersko.

Napisal dr. Julij Olschowy, honorarni docent naj c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent v c. k. poljedelskem ministrstvu.)

(Konec.)

Plača se pesa po metrskih stotih po pogojeni temeljni ceni in sicer, če se je pripeljala v tvornico, pri tvornični tehtnici, če pa se je pripeljala po železnici, pa od vagona ali oddajne ali prejemne postaje, kakor se pač kdo pogodi.

Seme mora tvornica dati brezplačno na razpolago in sicer za vsakih sto metrskih stotov pese 15 kg semena. Več ali manj semena, ki ga porabi pesar, se mu zaračuna, oziroma plača s 60 v po kilogram. Vračati se sme seme samo v plombiranih vrečah. Kvaliteta oddanega semena mora biti primerna trgovskim navadam in zahtevam (dunajskim ali magdeburškim), za kar se od fabrike lahko zahtevajo dokazila in spričevala. Posebe se mora določiti, če se naj kaka določena vrsta pesinega semena ne daje ali ne prejema. Fabrika mora dati seme pravočasno na razpolago, sicer se od nje lahko zahteva odškodnina.

Producent ima pravico da zahteva primerno, izrečno dogovorjeno množino suhih ali mokrih brezplačnih rezljev (navadno 45 do 60% množine, ki jo je dobavil) in da lahko po potrebi enako množino tudi kupi. Mokri rezlji ne smejo

imeti nad 92, suhi pa ne nad 12% vode. Če se doženejo difference, se morajo zaračunati pro in kontra, kakor pride. Vzorci za rezlje in določitev množine njihove vode se določi spomočjo posebnega načina, ki je v naslednjih predpisih (glej dalje spodaj!) opisan. Rezlji se dajejo v obrokih med časom kampanje v isti meri, kakor se pesa vdeluje, na podlagi prej določenih odstotkov.

Pri oddaji droži (od saturacije) se dela razloček v tem, ali se jemljejo te droži med kampanjo ali pozneje. V prvem slučaju mora fabrika določeno množino v obrokih dostaviti brezplačno v vagon oddajne postaje, v drugem slučaju pa mora odjemavec plačati stroške za dovažanje in vkladanje.

Glede cene sladkorja velja sledeče:

„Če se je v pogodbi določila cena sladkorja in priznal dobavitelju za ceno, ki bi šla nad prej določeno, primeren delež, potem velja za zaračunavanje poprečne cene med blagom in denarjem po poprečju uradnih sladkorjevih kurzov v mesecih oktober, november in december z ozirom na priznano pariteto (ravnopravnost) in po pogodbi z dvestotnim kasaskontom ali brez njega.

To se izračuna na ta način, da se za vsak mesec izračunajo poprečja notacij denarja in blaga. Te notacije, ki se dobijo na ta način, se seštejejo in dobljena svota se deli s 6. Kvocijent nam pove poprečno ceno za blago in denar v omenjenih treh mesecih. Če se za pariteto vzame Ustje nad Labo, potem velja notacija praške borze za promptno dobavo v Ustju na pristanišču. Če pa se vzame kot pariteta poprečje moravskih postaj, potem se upoštevajo notacije dunajske blagovne borze za surovi sladkor 88° R od postaj Olomuc, Prerov, Lundenburg in Brno in pri računu se vzame v poštev najnižja notacija za denar po teh postajah in najvišja za blago.

Pogoji te pogodbe pa veljajo le tedaj, če se ni sklenila kaka druga pogodba.“

Z vozom pripeljana pesa se stehta ali na tehtnici v tvornici ali pa na kaki podružni tehtnici. Pri tehtanju pa se mora pripustiti zastopnik ali zaupnik producenta. Če se postavi pesa na železnico in če se je določilo, da se naj na železnici stehta, se lahko po dogovoru določi postaja, na kateri se naj pesa stehta. Če pa te določbe ni, se pesa stehta na oddajni postaji ali če to ne gre, na bližnji postaji med potom v fabriko in na stroške fabrike.

Rok oddaje se naj zelo natančno določi, ravno tako tudi vsi oni slučajji, v katerih ima tvornica pravico zahtevati odškodnino, če se n. pr. vagoni niso o pravem času dali na razpolago ali če se niso dovolj naložili, kolikor lahko nesejo. Začetek in približni konec kampanje mora tovarna pesarjem naznaniti vsaj 14 dni prej.

Najkasneje v 14 dneh, ko se je oddala zadnja pesa, se mora izvršiti obračun in pesa plačati. Glede predjemov se lahko sklenejo posebne pogodbe. Difference, ki nastanejo pri oddaji pese, poravnajo če mogoče na licu mesta zaupniki, imenovani do polovice od tovarne in do polovice od kake kmetijske korporacije, potem ko so zaslislali producenta. Če se te difference ne dajo poravnati, pride stvar pred posebno razsodišče. Imenovanje članov razsodišča, način njegove rabe in poslovanje določa poseben statut.

Fabriki se mora priznati pravica, da sme peso, za katero velja pogodba, še dokler je na polju, od svojih organov dati kontrolirati in brezplačno jemati vzorce za poskušnje. Za prejem pese pa jamči tvornica tudi tedaj, če je oddajo pese predala kaki drugi fabriki.

Če kateri kontrahtent vkljub pravočasnemu obvestilu ne pride h kakemu dejanju, ki bi se naj vršilo v smislu pogodbe, izgubi vse svoje pravice, posebe pa še pravico, da bi protestiral proti temu, da se je v tem slučaju kaj izvršilo brez njega. Tukaj pa se mora pojem „pravočasno“ natanko precizirati, da ni nobenih izgovorov.

Pogodba za oddajo pese se naj redoma sklene samo za eno leto.

Pri izvršitvi prej omenjenega poskusnega snaženja in poskusnega pranja se naj vzamejo za ravnavo sledeče določbe:

a) Poskusno snaženje: Poskusno snaženje izvršita takoj ko je pesa naložena, producent in prejemnik. Število vagonov ali vozov, iz katerih se naj vzamejo pese za ta poskus, se mora posebe določiti. Izbrane pese (za vsak poskus se vzame kakih 50 kg) se denejo v koše,

prevlečene s platnom in stehtajo. Če odštejemo od te teže že znano težo koša, dobimo težo pese z nesnago vred. Sedaj se pesa osnaži z lesenimi noži kakor na polju. Če peso sedaj zopet stehtamo, dobimo, ko odštejemo to novo težo od prejšnje, težo nesnage, ki se določi v odstotkih skupne teže poskušanj. Ta odstotek nesnage, določen iz aritmetične sredine obeh tež, se odšteje od kosmate teže pese.

b) Poskusno pranje. Poskušnje se vzamejo na zgoraj opisani način. Pesa se opere s stroji, ki so za to nalašč narejeni, nakar se iz dobljene difference teže določi odstotek nesnage. Ker se pesa med pranjem navleče vode, se morata k odstotkem dognane nesnage prišteti še 2%. Od teže, ki se je po pranju določila, se ne sme nič več odračunati.

Pri poskusih, koliko vode imajo rezlji, se moramo ravnati po naslednjih določbah:

a) Mokri rezlji: Kakor hitro se je pesa v tvornici stehtala, ali če je prišla po železnici, pri nalaganju, oziroma, ko je prišla v prejemno postajo vzameta dobavnik in prejemnik po en poskus (1 kg) iz srede voza ali vagona. Oba poskusa se premešata, deneta v hermetično zaprto posodo, zapečatita in pošljeta kateremu že prej določenemu poskušališču v takojšnjo analizo;

b) Suhi rezlji. Poskusi, ki jih vzameta dobavnik in prejemnik iz vreč, se zmešajo in na zgoraj opisani način pošljejo v preiskavo.

Podatki preiskave pa veljajo tako pri mokrih kakor pri suhih rezljih samo in edino le za ono pošiljatev, iz katere so bili vzeti. Stroške za preiskavo mora po navadi plačati ona stran, proti kateri se preiskava obrne.

Prednosti, ki jih daje pogodba, sklenjena po tukaj opisanih načelih, v primeri s prejšnjimi pogodbami za take dobave, so na kratko sledeče:

Ker se odstotek nesnage, najden pri poskusnem pranju, ne odšteje poleg 5% polneža, se mora smatrati polnež za nadomestek za prst, ki se pese še drži. Tako je 5odstotni polnež izgubi, značaj uzančne nadteže. V onih slučajjih, v katerih ni primerno ali mogoče izvršiti poskusno pranje, se pesa prevzame oznažena, kakor na polju. V tem slučaju bo odstotek nesnage nižji, kar je važno zato, ker se mora poleg 5odstotnega polneža še odtegniti od kosmate teže.

Če hočemo pridelovati peso na veliko, lahko porabimo vsa sredstva, samo ne onih, ki bi povzročila, da bi množina sladkorja ostala pod neko določeno mero. Posebno važnost pa imajo pri tej novi pogodbi zaupniki in razsodišča.

Splošno se lahko omeni, da navedena nižjeavstrijska pogodba za dobavo pese sicer ne ustreza vsem upravičenim željam in zahtevam pesarjev, da pa je v nji vendar marsikaj doseženo in izpolnjeno. Z marsikatero strani so se tej pogodbi očitale nepopolnosti; na vse to pa treba odgovoriti, da je ta pogodba sad mnogege truda in dela, da je bilo treba za njo premagati mnogo težkoč in da je bila možna le vsled popustljivosti na obeh straneh.

Sedaj pa nekaj važnega! Pogoji, ki jih stavi, zagrebški konzorcij južnoštajerskim kmetovavcem za dobavo pese, se v marsičem bistveno razlikujejo od pogojev in določb nižjeavstrijske normalne pogodbe. Kakor se da posneti iz razglasa glavnega pooblaščenca zagrebškega konzorcija, E. Heimlerja, ki ga je poslal južnoštajerskim kmetovavcem, so ti pogoji naslednji.

„1. Pogodba se sklene na šest let od leta 1912 naprej.

2. Tvornica plača od oddajne postaje producenta 1 K 90 v za 100 kg, a si za prst in drugo nesnago odračuna 5%.

3. Tvornica da 150 kg superfosfata in 50 kg čilskega solitra na joho, ravnatoko tudi seme; oboje se pri dobavi pese za najnižjo ceno odračuna. Ker dela umetno gnojilo pri pesi kakovost in množino, se brez prevzema umetnega gnojila ne sklepajo nikake pogodbe.

4. Vsaki dobavnik pese dobi 50% rezljev od Zagreba franko nazaj, za kar smo izposlovali pri železnici zelo nizko vožnino. Kdor pa ne vzame rezljev, dobi odškodnino v gotovini. Za to odškodnino se bo določila cena sporazumno z vsemi tovarnami.

5. Za pridelovanje pese dobi vsaka stranka na željo za vsak oral 80 K predjema, ki se odračuna pri dobavi in za katerega se zaračunijo 5% obresti.“

K tem pogojem omenimo naslednje:
Na Južnem Štajerskem se naj na noben način ne sklepajo pogodbe na tako dolg rok, ker so pogoji konzorcija zelo neugodni in ker še ni nobenih praktičnihkušenj o pridelovanju sladkorne pese, tako da se ne ve, ali bo uspevala, ali se bo plačala ali ne. Cena, ki jo ponuja konzorcij, je na vsak način prenizka, tako da se ne sme sprejeti. Da se odračuna 5% teže zaradi prsti in druge nesnage, s tem se lahko strinjamo, vendar pa bi se moralo prej določiti, kako se naj pesa snaži. Zahteva, da se naj jemlje od konzorcija po 150 kg superfosfata in 50 kg čilskega solitra, ki se naj plača po ceni, ki jo bo konzorcij določil šele po dobavi pese, pa je naravnost nezaslišana. Pred vsem moramo reči, da je popolnoma nedopustno, zahtevati določeno množino določenega gnojila v vseh slučajih. Kakovost in množina umetnega gnojila se ravna vendar po potrebah zemlje, ne pa po interesih tvornice. In če bi producent res prevzemal gnojilo od tvornice, bi se morala garantirati kakovost (vsečina!) umetnega gnojila in določiti cena. Če pa bi se obvezali pesarji, da bi od konzorcija jemali določene množine določenega gnojila za vse slučaje in celo brez garantirane vsebine in brez določene cene, bi lahko prišli v zelo neprijeten položaj odvisnosti od konzorcija.

Ponudba konzorcija, da bo dajal 50% režljev ali pa primerno odškodnino v denarju, se lahko sprejme, vendar pa bi morale v pogodbo priti natančnejše določbe glede določanja vsebine vode, oziroma načina, kako se bo določila in zaračunila. Proti predjemom, ki jih daje konzorcij na razpolago, ni kaj reči, vendar pa moramo omeniti, da je za kmeta na vsak način boljše in primernejše, če si predjeme, potrebne za svoje obratovanje, poskrbi pri kaki kmetijski kreditni zadruzi.

Na podlagi vsega, kar smo doslej omenili, lahko sklenemo, da bi pesa na Spodnjem Štajerskem brezdvoma uspevala in dajala glede kakovosti in množine ugodne pridelke, da pa se, če bi pesarji sprejeli pogoje zagrebškega konzorcija, pač menda nebi splačala.

Nekaj iz našega ljudskega štetja.

Statistična centralna komisija na Dunaju je priobčila pred kratkim „začasne podatke ljudskega štetja“, t. j. sestavo najvažnejših števil, ki pa obsega samo število hiš, strank in prebivavcev krajev z nad 2000 dušami. Dasi kažejo ti podatki teritorijalno zvezo prebivavstva le v zelo širokih obrisih, ker bo šele končna obdelava vseh števil podala pravo sliko, vendar dovoljujejo že ti začasni podatki marsikateri sklep in kažejo, kako se vrši sprememba in zmena prebivavstva na veliko.

Od leta 1900 se je število prebivavcev Avstrije pomnožilo skupno za približno 9,2%, kar je v primeri s prirastkom v prejšnjem desetletju (9,4%) nekoliko nazadovanje, v primeri s podatki iz sedemdesetih in osemdesetih let (7,8% in 7,9%) pa vsekakor še vedno lep napredek.

Res je sicer, da se ta prirastek po raznih krajih zelo različno kaže. Že pri posameznih kronovinah so podatki zelo različni. Najbolj se kaže prirastek prebivavstva na Primorskem (18,2%) in na Nižnjem Avstrijskem (13,9%); najnižji je na Kranjskem (3,3%) in na Gornjem Avstrijskem (5,2%). A tudi Štajerska (s 6,3%) in Koroška (7,5%) stojita pod povprečno mero prirastka. Če površno presodimo podatke ljudskega štetja iz raznih kronovin, se nam skoro pokaže, da imajo dežele, kjer se prebivavstvo peča pred vsem z kmetijstvom, razmeroma manjši prirastek kot one, ki so bolj industrijske. Če je naravni prirastek v vseh deželah približno enak, se kaže iz podatkov zadnjega ljudskega štetja, da gre prirastek v ostalih deželah na račun dežel s kmetijstvom, ki oddajajo svoje prebivavstvo industrijskim deželah.

Ta prikazen se nam pokaže še bolj jasno, če si ogledamo n. pr. podatke iz Štajerske. Res je sicer, da imamo, kakor smo že omenili, na razpolago samo številke iz krajev, ki imajo nad 2000 duš, dočim so ostali kraji izkazani samo sumarično, skupno. Gradec kaže 9,8% prirastka, Maribor 13,7%, Bruck ob M. 9,2%, Judenburg 19,9%, Knittelfeld 23,5%, Leoben 12,8%, Celje 4,2% in Ptuj 9,7%. S pomočjo teh števil torej lahko rečemo, da se velika mesta na splošno ne širijo tako zelo kakor se to misli in trdi. Mnogo

bolj jasno in očito se kaže prirastek v industrijskih krajih; n. pr. v celjski okolici 37,7%, v Fürstenfeldu 18,1%, v Eggenbergu 45,4%, v Göttingu 46,4%, v Donawitzu 19,1%, v Rottenmannu 34,7%, v Mürzzuschlagu 27,4%, v Veitschu 32,4%, v celi Muričini dolini 51,5% in v Kapfenbergu celo za 73,5%.

Če primerjamo s temi podatki številke iz občin po deželi, se pokaže, da gre — razen naravnega prirastka, ki znaša na deželi približno 7,5% — ves ta veliki prirastek industrijskih krajev na račun in škodo kmetijskih. V večini kmetijskih občin po deželi, ki imajo nad 2000 duš, znaša prirastek komaj nekaj odstotkov, po nekaterih občinah (Št. Jurij ob juž. žel., Št. Pavel pri Preboldu, Ljubno, Mozirje, Bočna, Šmarje pri Jelšah) ali sploh ni nobenega prirastka ali pa so naravnost nazadovale. Še slabše je razmerje pri občinah, ki štejejo pod 2000 duš. A tudi pri celih okrajih, ki so po večini kmetijski, se kaže nazadovanje: v konjiškem za 0,9%, v Lonču 0,3% in v Voitsbergu celo za 2,0%.

Iz vsega tega se torej vidi, da prebivavstvo ne sili toliko v mesta, kar bi se moralo pred vsem poznati na glavnem mestu Gradcu, ki je politično in gospodarsko središče vse dežele, ampak da silijo ljudje pred vsem v industrijske kraje.

A tudi še neka druga prememba v prebivavstvu se da opaziti. Meščani hitijo iz mesta samega v bližjo okolico. Posebno za Gradec se da to dejstvo že iz teh začasnih podatkov dokazati. Tako kažejo v bližini Gradca ležeče občine v desetletju 1900 do 1910 sledeči prirastek: Andritz 19,9%, Eggenberg 45,4%, Feldkirchen 24,1%, Fölling 22,2%, Götting 46,4%, Kainbach 17,7%, Liebenau 57,9%. To so na vsak način številke, ki govorijo dovolj jasno. Splošno se v Avstriji pozna, da se zbira prebivavstvo v večjih krajih. Dočim je bilo leta 1900 še 53% vsega avstrijskega prebivavstva po krajih z manj ko 2000 dušami in 46,4% v krajih z nad 2000 dušami, jih je letos v prvih 49,5, v drugih pa 50,5%. Zadnje ljudsko štetje nam torej prvič kaže, da živi več kot polovica prebivavstva Avstrije v krajih z nad 2000 dušami.

Leta 1900 je bilo na Štajerskem pet občin z nad 10.000 dušami (Gradec, Maribor, Ljubno, Donawitz, Trbovlje), leta 1910 jih je že sedem (vrh prejšnjih še Kapfenberg in Eggenberg).

Podrobnejšo sliko o vsem tem, kar smo tukaj naznačili, nam bodo podali seveda šele končni podatki.

Dr. W.

Zborovanja podružnic.

= Kmetijska podružnica v Trbovljah ima v nedeljo dne 13. avgusta ob 3. uri popoldne v novi šoli v Trbovljah svoje občno zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Poročanje o glavnih skupščini v Gradcu. 2. Volitev novega odbora. 3. Pogovor radi izleta v Št. Jurij ob juž. žel. in obiska tamošnje kmetijske šole. 4. Poučni govor gospoda potovalnega učitelja. 5. Nasveti in želje. Kmetje, posestniki! Vsak stan se organizira; kajti danes leži le v trdni združbi stanovskih posameznikov moč, s katero se da kaj doseči. Naše organizacije so kmetijske podružnice, ki nam dajejo priliko na svojih zborovanjih, da se pomenimo o naših težnjah. Vaša dolžnost je tedaj, da se zborovanja tudi gotovo udeležite.

Odbor.



Uradno.

Razglas.

C. k. domobranska uprava namerava v pokritje potrebe nakupiti v letošnji jeseni 29 glav artilerijskih remont za vprego in sicer potom komisijonelnih nakupov.

V petek, dne 15. septembra, ob 9. uri predpoldne v Dobovi, politični okraj Brežice;
v petek, dne 15. septembra, ob 2. uri popoldne, v Brežicah, politični okraj Brežice;
v ponedeljek, dne 18. septembra, ob 10. uri predpoldne v Bučevcih, politični okraj Ljutomer;
v ponedeljek, dne 18. septembra, ob 2. uri popoldne v Ljutomeru, politični okraj Ljutomer.

Konji, ki pridejo v poštev, morajo imeti veljavne živinske potne liste, biti stari 4½—7 let, visoki 161 do 172 cm; biti trdnih kosti, širokih mečnatih prs in krepkega ledja; imeti morajo nadalje trdna kopita in zalega-jočo hojo. Konji z višino od 161 do 166, kakor oni pod 5 letom pridejo le tedaj v poštev, če so sicer zelo dobri in močne postave.

Ravno tista komisija bo pa kupovala tudi remonte za ježo, če najde primerno blago; dotični konji morajo biti 4 do 7 let stari, 158 do 166 cm visoki, trdnega hrbtišča in zalega-jočega hoda.

Za remonte, ki bodo sposobne za vprego so cene določene z 800 K, za ježo pa po 700 K.

Če je živina izvenredno lepa in govore za to tudi druge okolščine in razmere vzrejevalca, se priznajo v teh slučajih tudi premije iz zaklada c. k. ministrstva za poljedelstvo, in sicer pod naslednjimi pogoji: vzrejevalec mora biti avstrijski (ne ogrski) državljan in mora na podlagi rodovnika, oziroma pripustilnega listka dokazati, da se je živinče zredilo tudi po žrebcu iz tostranske polovice monarhije. Poslednji dokaz se v slučaju, da ni pravočasno pri rokah, lahko najpozneje 14 dni po nakupu vpošlje po pošti z naslovom: „Landwehr-Feldbaubitzendivision Nr. 44 in Linz“. Premije pa poprečno ne smejo presegati zneska od 100 K.

V Gradcu, dne 16. julija 1911.

Od c. k. namestništva

Stürgkh I. r.

C. k. ministrstvo za
poljedelstvo št. 27.246
971

Natečaj.

Ustanove za slušatelje c. k. višjega učilišča za vinorejo in sadjerejo v Klosterneuburgu.

Spočetkom šolskega leta 1911/1912 so razpisane tri ustanove (štipendije) c. k. ministrstva za poljedelstvo v znesku po K 500.— (pet sto) na leto.

Prosvici za te ustanove morajo vložiti tozadevne prošnje s potrebnimi prilogami vsaj do 20. septembra 1911 pri ravnateljstvu omenjene šole, odkod je dobiti tudi program o delovanju zavoda in zavodu samem.

Kdor želi vstopiti v I. letnik kot reden slušatelj, mora:

1. dokazati, da je dovršil vsaj spodnje štiri razrede gimnazije ali realke, ali da obvlada učno snov kakega drugega zavoda v približno isti višini; izvršitev meščanske šole se zahteva z najmanj „dobrim“ uspehom;

2. mora dokazati, da je vsaj 16 let star, oziroma, da bo 16. leto dovršil tekom tistega leta v katerem je vstopil na zavod;

3. mora imeti dovoljenje očetovo ali jerofovo, da se sme posvetiti študijam na tem zavodu, kakor tudi zatrdilo, da se ga bo gmotno podpiralo za časa študij glede hrane in šolskih potrebščin;

4. položiti mora sprejemni izpit, od katerega so izvzeti samo oni, ki imajo spričevalo čez II. tečaj četrtega razreda gimnazije ali realke, ki mu omogoča v V. razredu tistega zavoda nadaljevati študije;

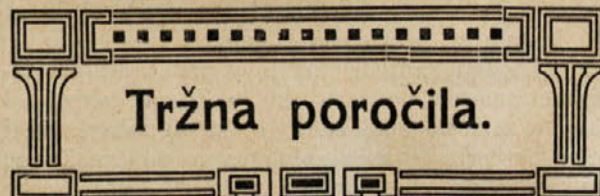
5. v slučaju da prosivec ne vstopi neposredno iz šole na označeno učilišče, mora doprinesiti tudi navadnostno spričevalo;

6. nemškega jezika mora prosivec biti v besedi in pismu vsaj toliko več, da more z uspehom zasledovati predavanjem kar spočetka.

Sprejemni izpiti za I. letnik šolskega leta 1911/1912 se vrše med 16. in 19. septembrom t. l.

V II. in III. letnik se učenci vpisujejo dne 18. septembra.

Od c. k. poljedeljskega ministrstva.



Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Koruz	Proso
		K v	K v	K v	K v	K v	K v
Celje ..	50	12 —	9 50	9 50	11 —	9 —	11 —
Ormož ..	50	10 —	8 —	8 —	12 —	9 —	9 —
Gradec ..	50	13 60	10 13	10 —	11 42	8 55	9 63
Ljubno ..	50	12 —	9 50	10 50	11 —	9 —	—
Maribor ..	50	12 50	9 —	9 —	10 50	8 50	9 —
Ptuj ..	50	11 —	9 —	9 —	10 50	8 50	—
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—
Celovec ..	50	12 —	9 20	—	11 50	—	—
Ljubljana ..	50	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—
Soľnograd ..	50	12 65	10 45	—	10 40	9 50	—
Dunaj ..	50	11 61	9 28	9 27	10 16	8 54	7 47
Linc ..	50	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda	Bob	Seno sladko	Seno kislo	Rižena slama	Jezna slama
		K v	K v	K v	K v	K v	K v
Celje ..	50	10 50	11 50	3 50	3 —	3 20	2 50
Ormož ..	50	10 —	12 —	1 50	1 30	4 —	3 —
Gradec ..	50	10 75	16 —	2 30	2 20	2 20	—
Ljubno ..	50	—	18 —	4 —	3 50	3 —	3 50
Maribor ..	50	—	12 —	1 75	—	1 50	1 50
Ptuj ..	50	10 50	—	3 50	2 90	3 70	2 50
Celovec ..	50	12 75	—	2 75	1 75	2 —	1 50

(Nadaljevanje na strani 125.)

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.

Gradec, Franzensplatz št. 2.

1.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Dobave sena in slame vojaštvu.

Z ozirom na naš razglas 1. julija tekočega leta naznanjamo, da bodo pogajanja s c. in k. vojaško upravo, kakor vse kaže, končana šele kje v sredi ali na koncu avgusta tekočega leta.

V interesu vseh štajerskih kmetovavcev je, da množino sena in slame, ki jo nameravajo oddati, po možnosti kmalu naznanijo Zvezi, da bo letos lahko vojaške dobave izvršila v večji meri nego dosedaj.

Ker vlada po nekaterih deželah zaradi suše pomanjkanje krme, je mnogo upanja, da bomo lahko sladko in kislo krmo izvažali.

Zato svetujemo vsem svojim članom, naj krme, kar je imajo na razpolago, ne prodajo prenaplajeno za nizke cene raznim prekupcem, ampak naj s prodajo počakajo, dokler ne bo večjega povpraševanja in dokler se vsled tega ne bo cena zboljšala.

Naznanila prodaje sena in slame se naj torej po možnosti kmalu pošljejo Zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu.

2.

Kmetijski stroji in orodja.

Svoje p. n. člane in članice uljudno opozarjamo, da lahko vsled pogodb z mnogimi velikimi tvrdkami prodajamo za znižano ceno vse vrste kmetijskih strojev, kakor: pluge, brane, mlatilnice, mline, obračala za seno, senske grablje, stroje za košnjo, trierje kakor tudi vsa druga najrazličnejša orodja in stroje za polje, travnik in vinorejo, kakor n. pr. tudi škropilnice za drevje in vinograde, žvepljavce i. t. d.

Prašanja in naročila blagovolite pravočasno poslati Zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu.

3.

Oddaja bakrene galice, žveplove moke in rafije.

Zveza ima v zalogi še velike množine la bakrene galice, la žveplove moke in rafijinega ličja.

Opozarjamo in pozivljamo, da se nam naj naročila pravočasno pošljejo, ker v tem letu ne bomo več zaloge, ko bo prazna, dopolnili in bi oni, ki bi z naročili čakali, na ta način lahko prišli prepozno.

4.

Spremenjena cena umetnih gnojil.

Čilski soliter stane sedaj 28 K 75 v 100 kg od tvornice v Hrastniku, dokler je kaj zaloge.

5.

'Nakup travnega semenja in žit za setev.

Zveza opozarja na to, da kupuje vsakovrstno travno semenje, dobro očiščeno in prosi, naj se ji pošljejo večji vzorci ter se ji naznani, koliko katere vrste in za kako ceno je na prodaj.

Ravno tako kupuje Zveza tudi žito za setev, kakor zimski ječmen, zimsko pšenico in zimsko rž, oves (tudi črni), posebno iz goratih krajev, vendar pa prosi, da se ji poleg množine in cene naznani tudi višina in kakovost zemlje, v kateri je zrastle ter da se ji pošlje vsaj $\frac{1}{4}$ kg vsake vrste za vzorec.

II.

Posredovalnica za prodajo plemenske in vprežne živine.

Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesi med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponudjavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesi obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi, ki se bodo meseca julija in avgusta vršili v Gradcu.

Od 22. maja naprej se vrši začasno dva dni pred glavnim živinskim sejmom vedno kontumacijski živinski sejem za goveda.

Sejem z rogatino: 3., 10., 17., 24. in 31. avgusta.

Sejem z malo klavno živino: 4., 11., 18. in 25. avgusta.

Mesečna konjska sejma: v četrtek, 3. avgusta.

Sejem z malo klavno živino se začne od 1. maja naprej že ob 7. uri zjutraj.

Ponudbe:

(Od sedaj naprej bomo ponudbe, glede katerih ne dobimo več nobenega obvestila od ponudjavca, trikrat priobčili in nato črtali.)

Franc Pečar, nadučitelj in posestnik v Rimskih toplicah, 2 pitana vola, štiriletna, zelo debela, 1350 kg težka.

Karl Winkler v Št. Ilju v Slov. gor., plemenskega ali mladega bika, čiste krvi, pincgavca, lepo raščene. Proda ga, ker nima zunaj pravega prostora.

Janez Wasner, po domače Sommersberger, Aussee, pincgavskega plemenskega bika (z dokazilom dveh rodov od vpisanih plemenskih živali pri pincgavski živinorejski zadrugi v Aussee), krotkega, porabnega za vprego in za skok do brega, $2\frac{1}{2}$ leta starega, 190 cm debelega, 550 do 600 kg težkega, za 600 K.

Janez Scherr, po domače Trattner, v Flambergu, pošta Sv. Nikolaj v Sausalu, 2 vprežna vola, mešane barve, $3\frac{1}{2}$ leta stara, 1100 kg težka, po 96 K za 100 kg; 2 vprežna vola, pincgavska križanca, 4 leta stara, 1100 kg težka, po 96 K za 100 kg.

Luis Winter, Pirkwiesen, pošta Šmarje ob Pickelbachu, 6 mesecev starega in približno 60 kg težkega merjasca za 75 K; 10 mesecev starega, približno 90 kg težkega merjasca, 100 kg za 130 K; $2\frac{1}{2}$ leta starega in približno 200 kg težkega merjasca, 100 kg po 120 K.

Alexander pl. Mohrenschild v Edlingu pri Trofajah, simentalkega plemenskega bika, $2\frac{1}{2}$ leta starega; 2 simentalke plemenske kravi, približno 9 in 2 leti stari; 2 murdolski molzni kravi, breji in 1 težko brejo kobilu.

Prosimo, da se naj v bodoče pri ponudbah navede približna živa teža in cena.

Naročila:

Janez Schiefer v Pruggenu pri Gröbmingu, kupi 1 kozo s 4—5 l mleka na dan, ali pa Sannensko kozo.

Graščina Baltahof, Kumberg pri Gradcu, enoletnega bika pincgavske pasme in 10 molznih krav, že dolgo brejih s prvim do četrtim teletom, pasma katerakoli;

Ponudba surovega masla:

Janez Pierer, po domače Hainzl, v Št. Ilju, pošta Thörl pri Aflenzu, odda sedaj po 5 do 6 kg, pozneje pa po 10 do 12 kg na teden centrifugiranega planinskega surovega masla. Pošiljal bi ga enkrat ali dvakrat na teden.

Ponudba čebel.

Luis Winter, Pirkwiesen, pošta St. Marein am Pickelbach: italijanske čebelne roje, po teži od 15 K naprej.

Tržna poročila.

(Nadaljevanje.)

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 10. julija do 16. julija 1911. Pripeljalo se je 38 vozov s 328 metriskimi stoti sena in 27 vozov s 208 metriskimi stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 3.20 do K 4.—, sladko od K 3.40 do K 4.20; ržena slama od K 3.60 do K 4.50; pšenična slama od K 3.40 do K 4.40, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 20. julija 1911. Prignalo se je 100 volov, 89 bikov, 191 krav, 18 živih telet in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 23 bikov, — krava, — telet; na Gornje Štajersko: 26 volov, 14 bikov, 22 krav; Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Ptuj: — volov, — bikov, — krav, — telet; Predarlberško: 10 volov, 18 bikov, 16 krav, 13 telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 57 krav, — telet; Kranjsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 102.— do K 110.— (izjemoma K 116.—), poltolsti od K 94.— do K 100.—, suhi od K 86.— do K 92.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave, tolste od K 80.— do K 94.—, poltolste od K 66.— do K 78.—, suhe od K 60.— do

K 66.—; biki od K 90.— do K 106.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; čez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina od K 86.— do K 106.—.

Sejem klavne živine dne 21. julija 1911. Zaklana živina: 762 telet, 1465 svinj, 5 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.20 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.50; mlade svinje od K 1.58 do K 1.66; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje do K 1.54 do K 1.58; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K —.— do K —.—; mesne svinje od K 1.56 do 1.60; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K 1.00 do K 1.20; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Cena telet nazaduje.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 5. avgusta v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; na Ptuj**; v Loku**, okr. Laško; pri Sv. Janžu*, okr. Arvež; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 7. avgusta pri Novi Cerkvi**, okr. Ptuj; pri Mariji Snežni**, okr. Cmurek; na Ptuj; v mestu Celju*.

Dne 8. avgusta v Rogatecu (sejem s ščetinarji); v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Ljutomeru*.

Dne 9. avgusta na Ptuj (sejem s ščetinarji); v mestu Mariboru*.

Dne 10. avgusta na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Slovenjem Gradcu**; v Brežicah**; v Radgoni**; v Lučah**, okr. Arvež; v Podčetrtku**, okr. Kozje; v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 11. avgusta v Rogatecu (sejem s ščetinarji); v mestu Gradcu (sejem z malo klavno živino).

Dne 12. avgusta v Brežicah (svinjski sejem); pri Sv. Juriju ob juž. žel., okr. Celje; v Veržeju**, okr. Ljutomer.

Dne 14. avgusta pri Sv. Lovrencu ob koroški žel., okr. Maribor; na Ptujski (Črni) gori**, okr. Ptuj.

Dne 15. avgusta v Arvežu (sejem z drobnico); pri Sv. Trojici, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.; na Ptujski (Črni) gori, okr. Ptuj.

Dne 16. avgusta v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Lembahu*, okr. Maribor; v Stražu**, okr. Lipnica; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Sevnici**; na Ptujski (Črni) gori, okr. Ptuj; pri Sv. Vidu** pri Ptuj; v Vuzenici**, okr. Marnberg; v Mozirju**, okr. Gornji Grad; v Radgoni*.

Dne 17. avgusta v mestu Gradcu (sejem z rogatino); v Jarenini*, okr. Maribor; v Dobovi**, okr. Brežice; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Šmarju pri Jelšah.

Dne 18. avgusta v Rogatecu (sejem s ščetinarji); v mestu Gradcu (sejem z malo klavno živino).

narji); v mestu Gradcu (sejem z malo klavno živino).

Dne 19. avgusta v Peklu*, okr. Slovenja Bistrica; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 21. avgusta pri Sv. Juriju ob Pesnici**, okr. Maribor; v Ceremožišah**, okr. Rogatec; na Pilštanju**, okr. Kozje; pri Sv. Jakobu-Kalobje*, okr. Celje.

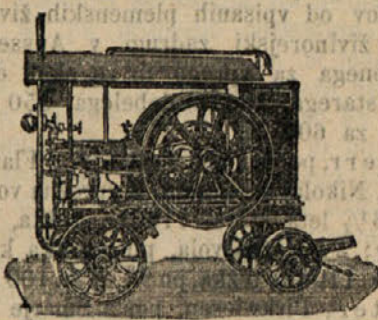
Dne 22. avgusta v Ormožu (sejem s ščetinarji).

Dne 23. avgusta na Ptuj (sejem s ščetinarji); v mestu Mariboru*.

Dne 24. avgusta v mestu Slovenje Bistrici**; v Središču**, okr. Ormož; v Rogatecu**; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); pri Sv. Križu**, okr. Gornja Radgona; v Velenju**; v Cmureku**, v mestu Gradcu (sejem z rogatino); v Laškem**; v Arvežu**.

Dne 25. avgusta v Rogatecu (sejem s ščetinarji); v mestu Gradcu (sejem z malo klavno živino).

1 do 2 vinarja je obratnih stroškov na uro in HP pri mojih patentiranih **oljnih motorjih z visokim tlakom** od 16 HP naprej. — **4 do 5 vinarjev** : pri : Petrolin motorjih in lokomobilih : kakor 2 do : stojčih motorjih. 10 HP tudi pri



Tovarna za motorje
J. Warehalowski
DUNAJ, III., Paulusgasse 1.

Na tisoče motorjev v rabi. Ceniki zastoj. Ugodni pogoji za plačevanje. Na razpolago tudi že rabljeni petrolni motorji.



Superfosfati
rudninski in živalski,
so preskušeno najzanesljivejša in najcenejša fosforjeva gnojila
za vsakovrstno
zemljo.

Vsebinsko strogo zagotovljeno!
Jamči najhitrejšo učinkovanje in najbogatejšo pridelke!

Za jezensko setev neobhodno potrebno!
Nadalje ponuja amonijakove, kalijeve, soliterne superfosfate iz vseh skladišč za umetna gnojila in pri trgovcih z umetnimi gnojili, kakor po kmetijskih družbah in zadrugah.

Pisarna v Pragi, Příkopi 17.

Lekarnarja A. Thierryja balzam

edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko. Postavno zavarovan.

Vsako ponarejanje, posnemanje in prodaja drugega balzama z varljivimi znamkami s kazensko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta balzam je zanesljivo sredstvo pri vseh boleznih dihal, kašlju, hrapavosti, katarju gola, prsnih bolečinah, pljučnih boleznih, posebno pri influenci, boleznih v želodcu, vnetju jeter in vranice, pomanjkanju apetita, slabi prebavi, zaprtosti, bolelih zobeh in natih, trganju po kosteh, opeklinah, prišću i. t. d. 12/2 ali 6/1 ali 1 velika specialna steklenica K 5.60.



Alleen echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothek des
A. Thierry in Pregrada
bei Reichen-Sauerbrunn.

tuje stvari iz tolesa in večkrat prihrani zelo boleče operacije. Pomaga celo pri zelo starih ranah i. t. d. 2 lončka staneta 3 K 60 v. Dobi se v lekarni pri angelu varhu Adolfa Thierryja v Pregradi pri Rogatecu. Tudi v večini apotek, na veliko pa v trgovinah z medicinskimi drogami.

Lekarnarja
A. Thierryja
edino pristen
centifolijska
maža



zanesljivo sredstvo pri
ranah, oteklinah, vnet-
jih, tvorih, odstrani vse

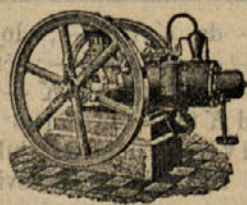
224a-19

Oznanila

„Gospodarskem Glasniku“
dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Gospode naročevavce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.



Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Ceniki in proračuni brezplačno.

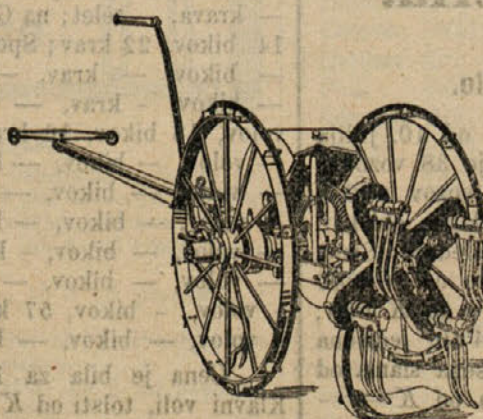
CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.
Motorji z visokim tlakom.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

BACHRICH & Co., Dunaj, XIX 16
Heiligenstädterstraße 83 La.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.



Za izkopavanje krompirja je stroj **„Welt“-Roder**

Model 1911.

neizogibno potreben za vsakega kmetovavca! Enostavna in solidna konstrukcija, sestava, ki se ne da pogubiti. Za vsako zemljo, globino in širino priročen. Ni pretežek, dela se z njim lahko, čisto in hitro, kar potrjujejo mnoga priznanja. Zahtevajte, da se vam pošlje brezplačno cenik o „Welt“-Roderju št. 573 od tvrdke

Ph. Mayfarth & Co.

Wien, II., Taborstraße 71.
680 prvih daril, zlatih kolajn i. t. d. — 1500 delavcev in uradnikov. — Preprodažavci in zastopniki se iščejo.